

**VÕRU VALLA
EELARVESTRAATEEGIA
2019-2023**

SISUKORD

1.	Toimekeskkonna ülevaade	3
2.	Põhitegevuse prognoos	4
3.	Investeerimis- ja finantseerimistegevus	6
4.	Arvestusüksus ja finantsdistsipliin	9

Võru valla eelarvestrateegia on sisult omavalitsuse 2019-2023 aasta eesmärkidega finantsprognoos, mis esitab tegevustulud, tegevuskulud, investeeringud ja finantseerimistegevuse ning nendest lähtuvad rahavood. Eelarvestrateegia annab ülevaate Võru valla arvestusüksuse finantsseisust prognoosib tuleviku rahavoogude kujunemist ja sätestab finantsdistsipliini tagamise meetmed. Olemasolevate andmete põhjal saab läbi mängida võimalikud riskistsenaariumid s.t. eelarvestrateegia võimaldab teha otsuseid arengu kavandamisel.

Eelarvestrateegia esitab andmed Kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduses (KOFs) nõutud koosseisus ja kujul. Eelarvestrateegia vaadatakse üle iga-aastaselt ja kinnitatakse volikogu poolt esitamiseks rahandusministeeriumile.

1. Toimekeskkonna ülevaade

Rahandusministeeriumi 2019. a kevadprognoosi kohaselt on Eesti majandus tasakaalus ja sisemised riskid kasvu aeglustumiseks on madalad. 2018. a 4% kasv oli meeldivaks üllatuseks, kuna kergelt jaheneva väliskeskkonna taustal Eesti kasvutempo aasta jooksul isegi kiirenes. Edaspidiseks suurimaks riskiks on välisnõudluse edasine nõrgenemine, sest kogu ELis on majanduskasv aeglustunud. Lisaks kiirele palgatõusule on jätkunud hõivatute lisandumine ja rändesaldo pöördumine positiivseks. Keskmine netopalk kasvas 2018.a üle 9%, mis tähendas 3,4% kerkinud tarbijahindade juures väga kiiret sissetulekute suurenemist. Tarbijate kindlustunne on kerkinud stabiilselt juba mitu aastat, kuid elanike tarbimiskulutused kasvavad sissetulekutest kiiremini. Säästmise kasv ilmselt pidurdub lähiajal, kuna majanduslik kindlus kasvab.

Tabel 1 Majandusnäitajate prognoos (Rahandusministeerium)

Rahandusministeeriumi 2019. aasta suveprognoos	2018	2019	2020	2021	2022	2023
SKP reaalkasv, %	4,8	3,3	2,2	2,6	2,5	2,3
Tarbijahinnaindeksi muutus, %	3,4	2,2	2,2	2,1	2,1	2,0
Keskmine palk, eurot	1310	1404	1484	1560	1638	1719
Keskmise palga reaalkasv, %	4,0	4,8	3,4	2,9	2,9	2,8
Keskmise palga nominaalkasv, %	7,6	7,2	5,7	5,1	5,0	4,9
Tööhõive kasv, %	0,9	1	0,1	0	-0,1	-0,2
Töötuse määr, %	5,4	5	5,2	5,4	5,5	5,6

Võru vald moodustus Võru, Lasva, Sõmerpalu Vastseliina ja Orava valla liitumise tulemusel. Maksumaksjad moodustavad 41% elanikkonnast ja 66% tööealisest elanikkonnast ning maksumaksja keskmine brutotulu jääb mõnevõrra alla Eesti keskmise. Tulumaksu laekumise kasv on viimasel seitsmel aastal ületanud Eesti keskmist palgakasvu.

Valla järgnevate aastate majanduse- ja finantsvõimekuse arengus mängivad võtmerolli eelkõige järgnevad tegurid:

1) Ühtse ja koostööle orienteeritud valla arendamine

Haldusreformi raames moodustasid uue Võru valla viis erinevat omavalitsust, kellel olid oma praktikad nii teenuste osutamisel kui ka juhtimise korraldamisel. Tekkis ligi 11 000 elaniku ning 1000 km² suuruse territooriumiga vald. Ühtsetest põhimõtetest lähtuva ning tugeva meie-tundega valla loomine on vähemalt esimestel haldusreformi järgsetel aastatel valla üks olulisemaid väljakutseid.

Võru linn on tõmbekeskuseks kogu vallale, mistõttu pole võimalik Võru valla arenguid kavandada ilma Võru linnata. Nii spetsialiseeritud teenuseid kui ka suuremaid investeeringuid on otstarbekas kavandada koostöös Võru linna ja ka teiste naaberomavalitsustega. Koostöös maakonnakeskuse ja teiste partneritega on vaja ühiselt luua keskkond, kuhu tahaks noored jääda ja tagasi tulla ning ka inimesed ja ettevõtted ka teistest piirkondadest ümber paikneda.

2) Heal tasemel kohapealsete teenuste tagamine valla erinevates piirkondades lähtudes vajaduspõhisusest

Teenuste pakkumisel on valla peamine ülesanne ka haldusreformi järgselt tagada heal tasemel teenuste kättesaadavus kõigis piirkondades, mis tähendab, et panustada tuleb kõikidesse senistesse keskustesse. Seejuures peab aga lähtuma piirkondade eripärast, vajaduspõhisusest ning ressursside mõistlikust kasutusest, mis tähendab, et väiksemates keskustes võib olla otstarbekas nt erinevad teenused ja tegevusvõimalused koondada ühte kohta või viia ühtse juhtimise alla jne. Teatud teenuseid (nt kommunaalmajandus) on mõistlik koordineerida ja arendada keskselt ühendades senised väiksemad üksused ja praktikad suuremaks ning võimekamaks tervet valda teenindavaks koosluseks. Eraldi tuleb tähelepanu pöörata e-teenuste ja paindlike ning mobiilsete lahenduste arendamisele.

3) Hea elu- ja ettevõtluskeskkonna loomine, sh kaasaegse taristu tagamine

Võru valla piirkondadel on oma eripära ning taust. Nt oli haldusreformi eelne Võru vald rõngasvallana eelkõige maakonnakeskusega seotud nn elukeskkonna piirkond, endine Sõmerpalu vald aga tugev tööstuspiirkond. Piirkonna tuntumad turismiobjektid jäid kaugematesse piirkondadesse – Vastseliina (Vastseliina Piiskopilinnus) ja Orava (Piusa külastuskeskus) valda. Kõigi piirkondade arenguks hea elu- ja ettevõtluskeskkonnana on aga vajalik kaasaegne taristu – eelkõige aastaringiselt läbitavad, heas korras ning hooldatud teed ning kiire internetiühendus. Nende tagamine kõigis valla piirkondades on lähima kümnendi üks suuremaid väljakutseid.

Lisaks teedele ning internetiühendusele on olulisteks väljakutseteks ka muu taristu rajamine või kaasajastamine, sh nt kaasaegse veeteenuse ja tänavavalgustuse tagamine, seda eelkõige tiheasustatud piirkondades. Eraldi teemaks on vajaduspõhise ühistranspordi korraldamine, mida tuleb teha koostöös teiste omavalitsustega.

Kokkuvõtvalt tuleneb väliskeskkonnast jätkuv surve valla kulude kasvuks palgakasvu ja hindade kallinemise näol. Seetõttu on järgnevatel aastatel eeldatavalt soodsates väliskeskkonna tingimustes vajalik siiski keskenduda põhitegevuse kulude ülevaatamisele ning varade, kohustuste ja tegevuste optimeerimisele, saavutamaks pikaajalist investeeringuvõimekust.

2. Põhitegevuse prognoos

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi tuluseid: 1) maksutulud; 2) tulud kaupade ja teenuste müügist; 3) saadavad toetused; 4) muud tegevustulud.

Võru valla esimese tegevusaasta (2018) eelarve põhitegevuse tulud on u 15,5 miljonit eurot ja põhitegevuse kulud 13,4 miljonit eurot, st põhitegevuse tulemit on u 2,1 miljonit eurot. Käesoleva eelarveaasta põhitulude mahuks peaks kujunema 16,4 miljonit ja tegevuskulude mahuks 16,1 miljonit eurot, põhitegevuse tulemiks 0,3 miljonit eurot.

Maksutulud moodustavad ligi poole eelarve tuludest, toetusfondi eraldis on u 4,3 miljonit ja tasandusfondi eraldis ligi 1,9 miljon eurot. Kaevandamisõiguse tasu ja laekumine vee erikasutusest (ressursitasud) on mahus u 100 tuhat eurot. Kuludest 54% moodustavad personalikulud u 7,6 miljoni euroga, majandamiskulud on u 36% ehk u 5 miljonit eurot ning toetusi antakse u 1,2 miljoni euro väärtuses. 2018. aasta alguses oli valla võlakohustusi u 2,1 miljonit eurot ja likviidseid vahendeid 0,5 miljonit eurot. Ehk valla netovõlakoormuse tase oli u 19%.

Aastate 2008 ja 2017 võrdluses on maksumaksjate arv püsinud stabiilne, seda eelkõige hõive kasvu toel. Perioodil 2009-2017 on inimeste sissetulekute kasv olnud pisut kiirem kui Eesti keskmine. Samas Võru valla maksumaksja keskmine brutotulu oli 2017. aastal veel mõnevõrra madalam (1000 eurot kuus kui Eesti keskmine oli 1085 eurot kuus). Valla tulumaksu laekumise kasv on järjepidevalt ületanud keskmise palga kasvu.

Strateegia vaates iseloomustab tulude planeerimist pigem konservatiivsus.

Tabel 2 Põhitegevuse tulud (2018-2023)

	2018 täitmine	2019 eeldatav täitmine	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	15 478 445	16 437 439	16 777 530	17 229 880	17 718 535	18 183 100
Maksutulud	7 436 863	8 098 000	8 358 700	8 588 600	8 825 000	9 060 000
sh tulumaks	7 113 002	7 668 000	7 928 700	8 158 600	8 395 000	8 630 000
sh maamaks	323 861	330 000	330 000	330 000	330 000	330 000
sh muud maksutulud	0	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 060 048	1 032 047	1 054 700	1 076 800	1 099 400	1 121 400
Saadavad toetused tegevuskuludeks	6 865 833	7 207 392	7 264 130	7 464 480	7 694 135	7 901 700
sh tasandusfond	1 888 077	2 304 267	2 305 000	2 305 000	2 305 000	2 305 000
sh toetusfond	4 420 821	4 703 125	4 759 130	4 959 480	5 189 135	5 396 700
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	556 935	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Muud tegevustulud	115 702	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000

Põhitegevuse tulude prognoosi eeldused:

- tulumaksu laekumise kasv on võrdne rahandusministeeriumi prognoositavat palgakasvuga, riigi poolt kohalikule omavalitsusele eraldatava tulumaksu protsendi suurenemist ei arvestata;
- maamaksu laekumine ei muutu, kehtima jäävad hetke maksumäärad kuni maa korralist hindamiseni;
- tulud kaupade ja teenuste müügist ja toetusfondi eraldis suurenevad igal aastal rahandusministeeriumi prognoositud palgakasvu (60%) ja tarbijahinnaindeksi (40%) kombineeritud muutuse võrra;
- muud tegevustulud suurenevad võrdselt tarbijahinnaindeksi kasvuga;
- muud saadavad toetused tegevuskuludeks, laekumised kaevandamisõiguse tasust ja vee erikasutusest ja toetusfondi laekumised ei muutu.

Põhitegevuse tulud suurenevad aastaks 2023 17% võrra u 18,2 miljoni euroni.

Põhitegevuse kuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi tulusid: 1) antavad toetused; 2) muud tegevuskulud.

Omavalitsuste ühinemise tagajärjel toimub seniste poliitikate rahastamise ülevaatamine leidmaks kokkuhoiukohti.

Tabel 3 Põhitegevuse kulud (2018-2023)

	2018 täitmine	2019 eeldatav täitmine	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	13 361 586	16 097 144	16 310 030	16 715 600	17 131 350	17 526 200
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 080 557	1 617 380	1 649 700	1 682 700	1 716 350	1 733 500
Muud tegevuskulud	16 097 144	16 310 030	16 715 600	17 131 350	17 526 200	16 097 144
sh personalikulud	7 371 225	8 413 533	8 670 000	8 921 000	9 179 000	9 436 000
sh majandamiskulud	4 901 755	5 840 444	5 790 330	5 911 900	6 036 000	6 156 700
sh muud kulud	8 048	225 787	200 000	200 000	200 000	200 000

Põhitegevuse kulud on prognoositud järgmistel eeldustel:

- personalikulud suurenevad aastas proportsionaalselt rahandusministeeriumi riikliku keskmise palgakasvu prognoosiga (samas on 2018. a baastase on mõnevõrra kõrgem tulenevalt ühinemistoetustest rahastatud koondamishüvitistest);
- majandamiskulud suurenevad aastas rahandusministeeriumi tarbijahindade kasvu prognoosiga proportsionaalselt (2018. a baastase on samuti mõnevõrra kõrgem tulenevalt ühinemistoetusest rahastatud tegevustest);
- antavad toetused tegevuskuludeks ja muud kulud suurenevad igal aastal palgakasvu (60%) ja tarbijahinnaindeksi (40%) prognoosi kombineeritud muutuse võrra.

Põhitegevuse kulud suurenevad aastaks 2023 13% võrra u 17,5 miljoni euroni.

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne. Eelarvestrateegia perioodil ületavad tulud kulud igal aastal kulud ning tulemi suhe tuludesse suureneb igal aastasel, saavutades aastaks 2023 suhte 3,6%. Põhitegevuse tulemi maksimeerimisel (juhul kui tulemi suhe põhitegevuse tuludesse on suurem kui 16%) on netovõlakoormuse piirmääraks 100%.

Tabel 4 Põhitegevuse tulem (2018-2023)

Võru vald	2018 täitmine	2019 eeldatav täitmine	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	15 478 445	16 437 439	16 777 530	17 229 880	17 718 535	18 183 100
Põhitegevuse kulud kokku	13 361 586	16 097 144	16 310 030	16 715 600	17 131 350	17 526 200
Põhitegevuse tulem	2 116 859	340 295	467 500	514 280	587 185	656 900
Investeeringustegevus kokku	-244 816	-1 196 290	-1 687 037	-1 567 601	-997 429	-437 700
Tulemi suhe tuludesse	3,7%	2,1%	2,8%	3,3%	3,3%	3,6%

Strateegia eesmärgiks on põhitegevuse tulude-kulude ülejäägi saavutamine võimalikult suurel määral, sest see on eelduseks valla investeerimisvõimekuse tekkimisele ja kasvule. Põhitegevuse tulemi maksimeerimisel (kui tulemi suhe tuludesse on suurem kui 16%) on maksimaalseks netovõlakoormuse ülempiiriks 100% põhitegevuse tuludest.

3. Investeeringis- ja finantseerimistegevus

Investeermistegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOF-i regulatsioonist järgmisi elemente: 1) põhivara soetus; 2) põhivara müük; 3) põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine; 4) põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine; 5) osaluste soetus; 6) osaluste müük; 7) muude aktsiate ja osade soetus; 8) muude aktsiate ja osade müük; 9) antavad laenud; 10) tagasilaekuvad laenud; 11) finantstulud ja finantskulud.

Strateegiaperioodil investeeringuid Võru vald nii omavahendite, ühinemistoetuse kui ka Euroopa Liidu ja siseriiklike toetuste arvelt. Investeermistegevuses on kajastatud toetusi (põhivara soetamiseks saadav sihtfinantseerimine) eeldataval määral, kuigi nende saamine ja suurus ei ole lõplikult selge. Investeeringute tarbeks mõeldud ühinemistoetus sisaldub 2018 ja 2019 aastal real põhivara soetamiseks saadavad sihtfinantseeringud.

Tabel 5 Investeermistegevus (2019-2023)

	2019 eeldatav täitmine	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	72 140	300 000	300 000	300 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	17 140	125 000	125 000	125 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	55 000	175 000	175 000	175 000	
04 Majandus	724 210	1 805 000	1 205 000	640 000	800 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	415 000	1 147 500	637 500	212 500	600 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	309 210	657 500	567 500	427 500	200 000
05 Keskkonnakaitse	0	0	750 000	450 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>			591 000	360 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			159 000	90 000	
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	463 500	241 000	290 000	167 000	800 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	178 000	98 000	98 000	50 000	600 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	285 500	143 000	192 000	117 000	200 000
07 Tervishoid	0	1 200 000	1 800 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		972 222	1 590 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		227 778	210 000		
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	161 375	275 000	155 000	80 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		119 991	50 559	24 231	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	161 375	155 009	104 441	55 769	
09 Haridus	455 520	190 000	20 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	170 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	285 520	190 000	20 000		
10 Sotsiaalne kaitse	23 960	85 000	85 000	85 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	23 960	85 000	85 000	85 000	
KÕIK KOKKU	1 900 705	4 096 000	4 605 000	1 722 000	1 600 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	780 140	2 462 713	3 092 059	771 731	1 200 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	1 120 565	1 633 287	1 512 941	950 269	400 000

Vallavara müügist ei ole tulusid ette nähtud. Võimalikku vallavara müüki käsitletakse erakorralise tuluna ning võetakse kasutusse tekkimise järgselt läbi eelarve.

Strateegiaperioodi investeeringud kokku on 12 miljonit eurot, sellest peamise moodustavad majandus-, tervishoiu- ja haridusvaldkonna objektid. Investeeringud objektide lõikes on määratud valla arengukavaga.

Finantseerimistehingud on eelarve põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe katmiseks teostatavad finantstehingud (laenude võtmised jms). Finantseerimistegevuse rahavoogudes käsitletakse tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi elemente: 1) laenude võtmine; 2) võetud laenude tagasimaksmine.

Finantseerimistegevuse rahavoogudes on kesksel kohal netovõlakoormus ehk võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade (raha ja pangakontodel olevaid vahendeid) kogusumma vahe, kus netovõlakoormuse arvestuses võetakse võlakohustustena arvesse bilansis kajastatud kohustused. Netovõlakoormuse ülemmäär võib seaduse järgi kujuneda kuni 100% põhitegevuse tuludest, 2018 aasta lõpuseisuga oli valla netovõlakoormus u 7% ja selle ülemmäär 60%. Võru valla prognoositav põhitegevuse tulem võimaldab investeeringute elluviimist, kuna aga vallal ei ole käesoleval hetkel suuri rahalisi reserve, siis tuleb investeeringute katteallikaks võtta uusi kohustusi.

2018. aasta lõpu seisuga oli vallal 19 laenu kogumahuga 3,9 miljonit eurot. Laenude refinantseerimine (10-aastaseks perioodiks) on majanduslikult tasuv juhul kui intressimäär (ilma euribor-ta) jääb alla 1,3%. Strateegia perioodil on kavas võtta uusi kohustusi 2,25 miljonit eurot ja tasuda kohustusi summas 1,5 miljonit eurot. Uute laenude puhul on oluline, laenu tagasimakseperiood ei ületaks investeeringu kasulikku eluiga ja intresside (mis hetkel on madalad) kasvu risk ei jääks pikale perioodile. Seetõttu on arvestatud, et 10 aastase tagasimaksega laenudega, intressimäär 1,0%, esimesel aastal põhiosa tagasimakseid ei toimu.

Olemasolevate ja uute laenude intressikulud sisaldavad intressimäära ja euribori hetkeväärtuses 0,00%.

Tabel 6 Finantseerimistegevus (2019-2023)

	2018 täitmine	2019 eeldatav täitmine	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve
Finantseerimistegevus	-373 133	-396 410	-452 252	1 105 710	394 425	-283 297
Kohustuste võtmine (+)	500 000	0		1 500 000	750 000	
Kohustuste tasumine (-)	-873 133	-396 410	-452 252	-394 290	-355 575	-283 297
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	3 087 062	-1 255 995	-1 671 789	52 389	-15 819	-64 097
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+ suurenemine /- vähenemine)	1 588 152	-3 590				
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	3 087 062	1 831 067	159 278	211 667	195 848	131 751

Planeeritud on, et iga eelarvestrateegia aasta lõpu seisuga oleks likviidsete vahendite maht vähemalt 100 000 eurot. Vajadusel aitab aastasiseselt finantsjuhtimiseks vajaliku paindlikkuse tagada arvelduskrediit.

Likviidsete vahendite mahu puhul tuleb arvestada asjaolu, et strateegia tulud on planeeritud konservatiivselt. Samas kuna võimalike investeeringutoetuste laekumine on ebaselge, siis tulude ülelaekumisel (kulude alatäitumisel) suureneb vabade vahendite jääk ja omakorda väheneb netovõlakoorma tase, mis loob puhvri strateegias kavandatud investeeringute elluviimiseks omarahastuse arvelt.

Tabel 7 Netovõlakoormuse lubatud ja tegelik määr

	2018 täitmine	2019 eeldatav täitmine	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve
Netovõlakoormus (eurodes)	285 133	1 144 718	2 364 255	3 417 576	3 827 820	3 608 620
Netovõlakoormus (%)	1,8%	7,0%	14,1%	19,8%	21,6%	19,8%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	12 701 155	9 862 463	10 066 518	10 337 928	10 631 121	10 909 860
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	82,1%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	12 416 022	8 717 745	7 702 263	6 920 352	6 803 301	7 301 240

Valla netovõlakoormus strateegiaperioodil küll mõnevõrra suureneb, kuid ei ületa lubatavat ülemmäära.

4. Arvestusüksus ja finantsdistsipliin

Eelarvestrateegia koostatakse kohaliku omavalitsuse arvestusüksustele. Võru vallas on kaheksa sõltuvat üksust:

- OÜ Vaks
- OÜ Vastseliina Hambaravi
- SA Vastseliina Piiskopilinnuse
- SA Piusa
- SA Sõmerpalu Teenuskeskus
- OÜ Orava Teenus
- OÜ Võru valla Veevärk
- SA Puiga Spordihoone

Sõltuvate üksuste põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse arvutamiseks tuleb samuti rakendada KOFS-i vastavat meetodikat.

Tabel 8 Sõltuvate üksuste konsolideeritud põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormus 2019-2023

	2018 täitmine	2019 eeldatav täitmine	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	2 106 266	986 400	1 008 020	1 032 190	1 056 090	1 078 642
sh saadud tulud kohalikul omavalitsuselt	122 740	90 000	90 750	90 000	90 000	90 000
Põhitegevuse kulud kokku (+)	1 113 541	925 408	940 210	958 270	976 700	994 630
Põhitegevustulemi	992 725	60 992	67 810	73 920	79 390	84 012
Investeeringustegevus kokku (+/-)	-1 035 414	48 232	38 232	38 232	38 232	38 232
Eelarve tulemi	-42 689	109 224	106 042	112 152	117 622	122 244
Finantseerimistegevus (-/+)	-152 117	-80 875	-14 850	-14 721	-14 592	-14 464
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	52 939	29 612	116 742	121 312	125 542	129 214
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	247 745	1 263	25 550	23 881	22 512	21 434
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	191 895	221 507	338 249	459 561	585 103	714 317
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	227 117	146 242	131 392	116 671	102 079	87 615

	2018 täitmine	2019 eeldatav täitmine	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)	152 117	146 242	131 392	116 671	102 079	87 615
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis	227 117	146 242	131 392	116 671	102 079	87 615
Netovõlakoormus (eurodes)	35 222	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	1,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Arvestusüksuse konsolideeritud eelarvestrateegia perioodi põhitegevuse tulem ja netovõlakoormus vastavad KOFs-i normatiividele.

Tabel 9 Konsolideeritud näitajad 2019-2023

	2018 täitmine	2019 eeldatav täitmine	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	17 461 971	17 333 839	17 694 800	18 172 070	18 684 625	19 171 742
Põhitegevuse kulud kokku	14 352 387	16 932 552	17 159 490	17 583 870	18 018 050	18 430 830
Põhitegevustulem	3 109 584	401 287	535 310	588 200	666 575	740 912
Investeeringustegevus kokku	-1 431 230	-1 223 058	-1 648 805	-1 529 369	-959 197	-399 468
Eelarve tulem	1 678 355	-821 771	-1 113 495	-941 169	-292 622	341 444
Finantseerimistegevus	-374 250	-402 285	-467 102	1 090 989	379 833	-297 761
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	3 140 001	-1 226 383	-1 555 047	173 701	109 723	65 117
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	1 835 897	-2 327	25 550	23 881	22 512	21 434
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	3 278 957	2 052 574	497 527	671 228	780 951	846 068
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	3 220 078	2 829 543	2 392 141	3 512 572	3 921 589	3 652 756
Netovõlakoormus (eurodes)	0	776 969	1 894 614	2 841 344	3 140 638	2 806 688
Netovõlakoormus (%)	0,0%	4,5%	10,7%	15,6%	16,8%	14,6%
Netovõlakoormuse ülemäär (eurodes)	17 461 971	10 400 303	10 616 880	10 903 242	11 210 775	11 503 045
Netovõlakoormuse ülemäär (%)	100,0%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	17 461 971	9 623 334	8 722 266	8 061 898	8 070 137	8 696 357

Tundlikkusanalüüsis on hinnatud olukorda, kus kavandatud eelarvetulude maht osutub väiksemaks või kohustuste intressikulud suuremaks võrreldes strateegia eeldustega.

Tabel 10 Tundlikkusanalüüsi stsenaariumid

Stsenaarium	Muutus	Kokkuhoiu vajadus omavalitsus	Kokkuhoiu vajadus arvestusüksus
Tulude aastane kasv on väiksem	2%	1 500 000	900 000
Tulude aastane kasv on väiksem	4%	3 100 000	2 600 000
Intressimäär on suurem	3%	600 000	Puudub

Kokkuvõttes peab Võru vald strateegiaperioodil kinni omavalitsustele riigi poolt kehtestatud finantsdistsipliini tagamise meetmetest - kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja netovõlakoormuse ülemäärast.

Võru valla finantsolukord võimaldab strateegiaperioodil ellu viia planeeritud investeeringud väärtuses 12 miljonit (sh kaasrahastus u 7,6 miljonit) eurot. Võimalik on ka suuremas mahus investeerimine, seda kas täiendavate kohustuste võtmise ja/või põhitegevuse kulude vähendamise tulemusel. Teisalt on Võru valla eelarve tundlik väliskeskkonnast tulenevatele muutustele – eelarvetulude võimalikule vähenemisele on tarvilik reageerida põhitegevuse kulude kokkuhoiu ja planeeritud investeeringutest loobumisega. Laenukoormuse tõttu omaks mõju ka intressimäärade oluline kasv.